

Examen VWO

2022

tijdvak 1
dinsdag 17 mei
13.30 - 16.30 uur

bedrijfseconomie

Bij dit examen horen een bijlage en een uitwerkbijlage.

Achter het correctievoorschrift is een aanvulling op het correctievoorschrift opgenomen.

Dit examen bestaat uit 30 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 63 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Als bij een vraag een verklaring, uitleg of berekening gevraagd wordt, worden aan het antwoord meestal geen punten toegekend als deze verklaring, uitleg of berekening ontbreekt.

Geef niet meer antwoorden (redenen, voorbeelden e.d.) dan er worden gevraagd. Als er bijvoorbeeld twee redenen worden gevraagd en je geeft meer dan twee redenen, dan worden alleen de eerste twee in de beoordeling meegeteld.

Opgave 1

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Het Hypotheekhuis houdt zich bezig met het geven van hypotheekadviezen. Het heeft een hoofdkantoor en meerdere kantoren verspreid over het land. Een ervan staat in de Drentse plaats Hypoveen. Het kantoor in Hypoveen richt zich vooral op starters op de woningmarkt en biedt twee diensten aan:

- een basic hypotheekadvies: een advies plus bemiddeling bij een verstrekker van een hypothecaire lening.
- een comfort hypotheekadvies: het basic hypotheekadvies plus het regelen van alle gegevens die nodig zijn voor de notaris.

Op het kantoor in Hypoveen werken vijf hypotheekadviseurs.

Voorcalculatie 2021

Ten behoeve van de voorcalculatie over 2021 heeft het hoofdkantoor de volgende toegestane kosten vastgesteld voor het kantoor in Hypoveen:

constante kosten		
huisvesting en kantoorkosten	€ 89.600	per jaar
loonkosten van alle medewerkers	€ 490.000	per jaar
variabele kosten		
afdracht voor kosten aan hoofdkantoor	€ 150	per advies

Van het hoofdkantoor mogen de adviseurs niet per uitgebracht advies worden betaald, maar krijgen zij een vast salaris per maand.

- 2p 1 Geef voor deze salarisregeling een argument. Licht het antwoord toe.

Op het kantoor in Hypoveen wordt 46 weken per jaar gewerkt. Een fulltime-werkweek omvat 36 uur. Dit geldt als het normale aantal uren voor een hypotheekadviseur per week. De totale constante kosten worden doorberekend in een uurtarief.

Het hoofdkantoor heeft het volgende aantal uren arbeid aangegeven voor de berekening van een kostprijs van een advies:

- De normale arbeidstijd voor één basic hypotheekadvies is 15 uur.
- De normale arbeidstijd voor één comfort hypotheekadvies is 18 uur.

- 3p 2 Bereken de kostprijs van elk van de adviezen, basic én comfort.

Nacalculatie 2021

De klanten hebben de volgende vaste prijzen per hypotheekadvies betaald:

basic hypotheekadvies	€ 1.400
comfort hypotheekadvies	€ 1.800

In verband met de nacalculatie houden alleen de adviseurs hun voor klanten gewerkte uren bij. Voor de rapportage aan het hoofdkantoor zijn de volgende gegevens verzameld:

verslag kantoor Hypoveen 2021		
verkochte adviezen:		
basic	200	
comfort	300	
werkelijk door de vijf adviseurs gewerkte uren:		
basic	3.100	uur
comfort	5.100	uur
werkelijke constante kosten:		
huisvesting en kantoorkosten	85.200	euro
loonkosten van alle medewerkers	503.600	euro

- 2p **3** Bereken het gerealiseerde verkoopresultaat van het kantoor in Hypoveen over 2021. Geef aan of dit een voordelig/positief/+ of een nadelig/negatief/- resultaat is.
- 2p **4** Bereken het gerealiseerde bezettingsresultaat op de constante kosten van het kantoor in Hypoveen over 2021. Geef aan of dit een voordelig/positief/+ of een nadelig/negatief/- resultaat is.

Opgave 2

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 1 tot en met 5.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Selma, Idris en Marijke zijn drie studenten van de opleidingen Bedrijfskunde en Food Business aan de HAS Hogeschool in Den Bosch. Ze besluiten begin 2021 om als studieopdracht een businessplan te maken voor een bezorgdienst van supermarktproducten.

Ze willen samenwerken met de Bossche supermarktketen Noor én met de gemeente Den Bosch. Voor supermarkt Noor willen ze op commerciële basis producten aan de klanten van supermarkt Noor bezorgen en voor de gemeente willen ze steun bieden aan kwetsbare burgers die niet zelf boodschappen kunnen doen. Ze hebben twee opbrengsten:

- Van supermarkt Noor en de klanten van supermarkt Noor zullen ze een vergoeding ontvangen voor het bezorgen van boodschappen.
- Van de gemeente verwachten ze subsidie voor de geboden steun aan kwetsbare Bosschenaren.

Ze noemen de bezorgdienst Hiero bv, met Selma, Idris en Marijke als aandeelhouders.

Marketingplan

Om te beginnen stellen ze hun bedrijfsmodel op (*zie informatiebron 1*).

Hiero kiest voor gedifferentieerde marketing.

- 3p **5** Hoe blijkt uit informatiebron 1 dat Hiero kiest voor gedifferentieerde marketing? Licht het antwoord toe met twee P's van de marketingmix.

Financieel plan

In overleg met de gemeente en hun studiebegeleider richt Hiero zich in eerste instantie op twee wijken: West en Engelen (*zie informatiebron 2*).

Het doel van de gemeentelijke subsidie is om kwetsbare burgers zoals 65-plussers te ondersteunen.

Hiero zou door die subsidie een prikkel moeten krijgen om zich meer te richten op de wijk West waar de meeste ouderen wonen. Selma is blij met de subsidie, maar vindt dat het bezorgen in de wijk Engelen aantrekkelijker is dan in West, ondanks dat het percentage 65-plussers in West hoger is.

2p **6** Ondersteun de bewering van Selma met behulp van twee argumenten uit informatiebron 2.

3p **7** Bereken met behulp van informatiebron 2 de verwachte wekelijkse opbrengst in de periode van 1 april 2021 tot en met 31 maart 2022.
Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag in.

Vervolgens verkennen de oprichters van Hiero de benodigde investeringen en de bijbehorende financiering (*zie informatiebron 3*).

3p **8** Stel voor Hiero de openingsbalans per 1 april 2021 op.
Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag in.

Exploitatiebegroting

Na de openingsbalans wordt voor Hiero een exploitatiebegroting gemaakt. Het boekjaar loopt van 1 april 2021 tot en met 31 maart 2022.

In informatiebron 4 staan gegevens die nodig zijn voor de berekening van de verwachte kosten van de Goupils.

1p **9** Bereken de verwachte jaarlijkse totale afschrijvingskosten als gevolg van de aanschaf van de elektrische Goupils.

2p **10** Bereken de verwachte jaarlijkse totale variabele kosten van beide elektrische Goupils.

In informatiebron 5 staan de overige gegevens die nodig zijn voor het opstellen van de exploitatiebegroting.

4p **11** Stel voor Hiero de exploitatiebegroting op over het boekjaar van 1 april 2021 tot en met 31 maart 2022.
Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag in.

Bij de nabespreking met de begeleider zijn Selma, Idris en Marijke heel tevreden met het verwachte resultaat voor belasting: "Deel het verwachte resultaat voor belasting door drie, dan zou ieder van ons een mooi bruto-inkomen krijgen; het is een goed winstgevend bedrijfsmodel."

De begeleider vertelt dat het verwachte resultaat voor belasting niet hun inkomen is.

2p **12** Onderbouw met twee argumenten de opvatting van de begeleider.

Opgave 3

Sibel heeft een deel van haar spaargeld belegd in aandelen Swatch. Dit geeft een risico. Daarom heeft ze het risico op koersdaling afgedekt door te beleggen in opties Swatch met aandelen Swatch als onderliggende waarde.

- 1p 13 Noem een andere vermogenstitel waarin kan worden belegd, naast aandelen en opties.

Risicobeperking

Om zich in te dekken tegen een mogelijk verlies door daling van de beurskoers van de gekochte aandelen Swatch, heeft Sibel dit risico afgedekt door het kopen van ... (a) Hiermee heeft Sibel een ... (b) ... tegenover haar aandelen ingenomen. Het afdekken van dit risico wordt ... (c) ... genoemd.

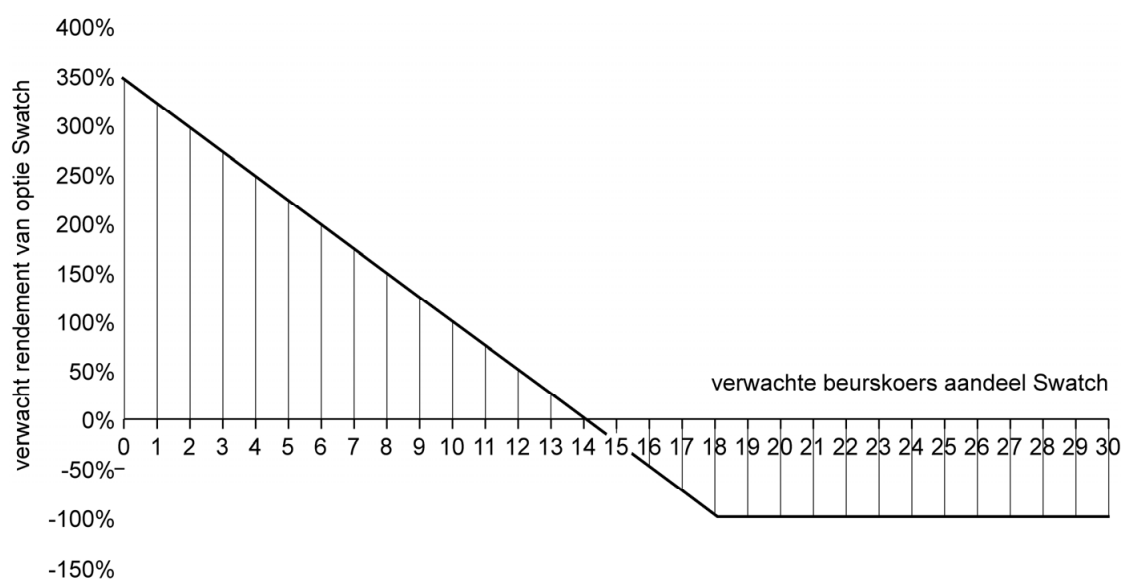
- 3p 14 Geef aan wat er bij (a), (b) en (c) moet komen te staan.

Kies

bij (a) uit call-opties / put-opties

bij (b) uit shortpositie / longpositie

en vul bij (c) het juiste begrip in.

In de grafiek kan het rendement van de belegging in de door Sibel gekochte opties worden afgelezen. Dit rendement is afhankelijk van de beurskoers van het onderliggende aandeel Swatch op het moment van het al dan niet gebruikmaken van het uitoefenrecht.

De optie heeft een uitoefenprijs van ...(d)... en een optiepremie per onderliggend aandeel van ...(e).

- 2p **15** Welke bedragen moeten er bij (d) en (e) worden ingevuld? Motiveer de antwoorden.

Op 1 januari 2022 koopt Sibel de 200 aandelen Swatch voor de dan geldende beurskoers van € 14,75 en tevens 2 opties (*zie vraag 14a*) van elk 100 onderliggende aandelen voor de bij vraag 15 bepaalde uitoefenprijs en optiepremie. Op de expiratiedatum is de beurskoers van het aandeel Swatch € 16,20. Sibel maakt op dat moment van het uitoefenrecht van de optie gebruik.

Bij het bepalen van het rendement wordt een eventuele dividenduitkering buiten beschouwing gelaten.

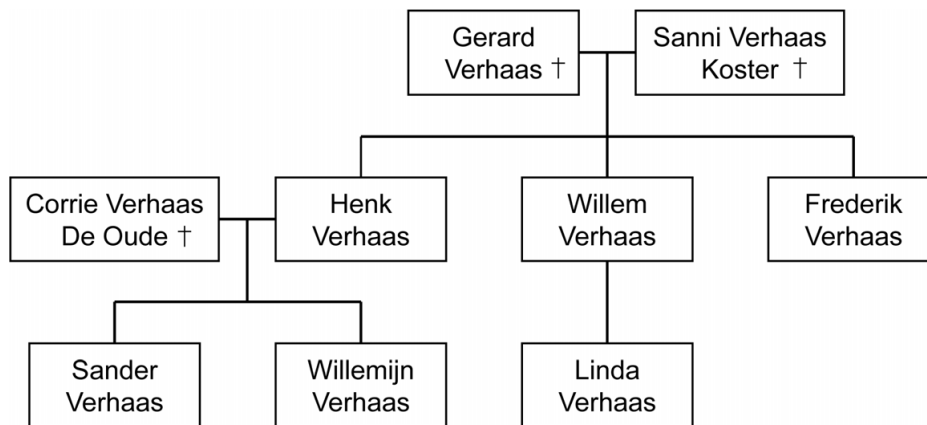
- 2p **16** Bereken het rendement in procenten dat Sibel behaalt met haar beleggingen. Geef aan of het een voordelig/positief /+ of een nadelig/negatief/- rendement betreft.

Opgave 4

Bij deze opgave hoort informatiebron 6.

Henk Verhaas is 80 jaar oud. Vanwege zijn leeftijd vindt hij het tijd om over zijn nalatenschap na te denken.

Henks stamboom is hieronder weergegeven († betekent overleden):

- 1p 17 Indien Henk Verhaas geen testament heeft laten opmaken, wie zijn dan de erfgenamen van Henk Verhaas? Noteer de letter(s) van het/de juiste antwoord(en).
- a Willem
 - b Frederik
 - c Sander
 - d Willemijn
 - e Linda

Henk wil zijn zoon Sander een bedrag van € 80.000 geven. Sander wil dit geld beleggen. Het bedrag van € 80.000 kan in de vorm van een schenking op 1 januari 2022, maar dit kan ook door een testament op te stellen en hierin op te nemen dat Henk bij zijn overlijden (een deel van) de erfenis aan Sander nalaat. Sander geeft aan dat bij een schenking minder belasting betaald hoeft te worden dan wanneer hij het geld krijgt uit de erfenis.

- 2p 18 Leg zonder berekening uit of Sanders redenering klopt (zie informatiebron 6).

Omdat Sander dit bedrag wil gebruiken om te beleggen, wordt in onderling overleg besloten dat Henk deze € 80.000 aan Sander schenkt. Henk geeft Sander 2 keuzes:

keuze 1: dit bedrag in één keer ontvangen op 1 januari 2022, of
keuze 2: dit bedrag gelijkmatig verspreid over meerdere jaren ontvangen.

- 1p **19** Waarom is het voor Sander fiscaal aantrekkelijker om dit bedrag over meerdere jaren te ontvangen?

Naast de fiscale gevolgen zijn er ook andere financiële gevolgen van deze twee keuzes. Sander berekent welke van de twee keuzes voor hem financieel het aantrekkelijkst is. Hierbij gaat hij uit van onderstaande gegevens bij keuze 2:

- De € 80.000 wordt in 10 gelijke jaarlijkse bedragen op 1 januari aan Sander overgemaakt, voor het eerst op 1 januari 2022.
- Sander zal de toekomstige schenkingen na aftrek van schenkbelasting, contant maken tegen 8% interest. De schenkbelasting wordt ook altijd op de dag van ontvangst van de schenking betaald.

- 3p **20** Toon aan, met behulp van het berekenen van de contante waarde per 1 januari 2022 van de schenkingen na belasting, dat keuze 1 voor Sander financieel aantrekkelijker is dan keuze 2 (*zie formuleblad*).

Henk overlijdt in 2022. De erfenis van Henk bedraagt € 200.000. Een schenking wordt juridisch beschouwd als een vooruitontvangen erfenis.

- 1p **21** Op welk bedrag kan Sander na Henks overlijden aanspraak maken als erfgenaam? Noteer de letter van het juiste antwoord.
- a € 0
 - b € 20.000
 - c € 50.000
 - d € 100.000

Motiveer het antwoord met een berekening.

Opgave 5

Bij deze opgave horen de informatiebronnen 7 en 8.

In deze opgave blijft de btw buiten beschouwing.

Paul en Osman studeren Financial Control aan de Hogeschool van Haarlem. Ze financieren hun studie onder andere door op vrije dagdelen bij een aantal bekenden het gras te maaien en ramen te zemen. De laatste tijd krijgen ze via deze bekenden meer aanvragen om dergelijke kleine klusjes uit te voeren.

Startup Klusstudent

Eind 2021 vragen Paul en Osman zich af of ze de vraag naar de uitvoering van dergelijke klusjes, waar geen scholing voor nodig is, kunnen omzetten naar een winstgevende startup. Ze hebben het idee om met ingang van 1 januari 2022 een digitaal platform in de vorm van een app te introduceren waar de vraag naar en het aanbod van klussen kunnen samenkomen (*zie informatiebron 7*). Ze gaan daarom de haalbaarheid van dit plan onderzoeken.

Het gebruik van de app van Klusstudent levert voor degene die de klus plaatst klantwaarde op. Klantwaarde heeft twee kanten: een 'opbrengstenkant' en een 'kostenkant'.

- 2p **22** Beschrijf de klantwaarde die de app van Klusstudent genereert voor de plaatsers van de klussen. Geef hiervoor een voorbeeld van een 'opbrengst' en een 'kostenpost' die de app met zich meebrengt.

Paul maakt zich vooral zorgen of Klusstudent over 2022 een positief resultaat zal behalen. Osman maakt zich met name zorgen over de cashflow na belastingen van Klusstudent.

Paul en Osman maken een overzicht van de verwachte opbrengsten en kosten in 2022 van hun platform (*zie informatiebron 8*).

Resultaat

- 3p **23** Toon met behulp van de break-evenafzet over 2022 aan dat het verwachte resultaat over 2022 voor Klusstudent positief is. *Vul hiervoor de uitwerkbijlage bij deze vraag in.*

Ondanks het verwachte (geringe) positieve resultaat over 2022 heeft met name Paul zorgen over de samenstelling van de kosten: een groot gedeelte van de kosten bestaat uit constante kosten. Hierdoor is het bedrijfsrisico groot. Onder bedrijfsrisico wordt verstaan: de mate waarin een afzetverandering gevolgen heeft voor het resultaat.

- 2p **24** Leg uit dat het hebben van relatief veel constante kosten in verhouding tot variabele kosten het bedrijfsrisico vergroot. Betrek in het antwoord zowel de constante kosten als de variabele kosten.

Om het bedrijfsrisico te verlagen, willen Paul en Osman een aantal zaken in hun kostenstructuur aanpakken. Ze hebben maatregelen bedacht waarmee ze het bedrijfsrisico zouden kunnen verlagen. Een van de maatregelen is gericht op het verlagen van de afschrijvingskosten.

De jaarlijkse afschrijvingskosten zullen verlaagd worden bij eena van de restwaarde en/of bij een ... b... van de afschrijvingstermijn.

- 1p **25** Wat moet worden ingevuld bij a en b om te komen tot een bedrijfseconomisch juiste zin?
a. verlaging / verhoging
b. verkorting / verlenging

Osman geeft aan dat door de afschrijvingskosten te verlagen het bedrijfsrisico weliswaar daalt, maar vraagt zich af welke gevolgen dit heeft voor de cashflow na belastingen van Klusstudent.

Cashflow na belastingen = resultaat na belasting + afschrijvingskosten.

- 2p **26** Leg uit welk gevolg het verlagen van de afschrijvingskosten heeft voor de cashflow na belastingen van Klusstudent. Motiveer het antwoord.

Paul en Osman besluiten tot oprichting van Klusstudent vof (vennootschap onder firma). In het vof-contract van Klusstudent staat de regeling met betrekking tot de verdeling van het resultaat. Volgens de Belastingdienst moet deze verdeling van het resultaat gebeuren op zakelijke gronden, waarbij er rekening wordt gehouden met ieders inbreng, bijvoorbeeld het ingebrachte vermogen van Paul en Osman.

- 2p **27** Geef twee andere vormen van zakelijke inbreng, waarop de verdeling van het resultaat gegrond kan zijn.

Opgave 6

In deze opgave blijven belastingen buiten beschouwing.

Van hotelketen Schaeffer nv zijn onderstaande financiële gegevens bekend:

debet	Balans Schaeffer (getallen x € 1.000)				credit
	31 december 2021	1 januari 2021		31 december 2021	
Vaste activa	2.600	2.400	Aandelenkapitaal	1.500	1.500
Vlottende activa	1.350	1.100	Reserves	600	500
			Resultaat over 2021	400	
			4% Onderhandse lening	700	800
			Crediteuren	600	600
			Vooruitontvangen bedragen	<u>150</u>	<u>100</u>
	<u>3.950</u>	<u>3.500</u>		3.950	3.500

- Op de onderhandse lening is op 1 april 2021 afgelost.
- Bij alle andere balansposten hebben veranderingen gelijkmatig verspreid over het jaar plaatsgevonden.
- De totale interestkosten over 2021 waren € 29.000.

De interest vreemd vermogen (IVV) over 2021 van Schaeffer is 2%.

- 3p **28** Toon met behulp van de berekening van de RTV over 2021 van Schaeffer aan dat bij Schaeffer in 2021 sprake moet zijn geweest van een positief hefboomeffect.
- 2p **29** Leg uit dat de hoogte van de IVV wordt beïnvloed door de hoogte van de hefboomfactor.

Het werkelijk betaalde interesttarief over de onderhandse lening over 2021 is 4%. De IVV is echter 2%.

- 1p **30** Geef een verklaring voor dit verschil en verwijs hierbij naar de samenstelling van het vreemd vermogen van Schaeffer.